

Mechanika gyakorlat, második ZH

Nemes Frigyes, Lukács Árpád

2009. december 15.

Tudnivalók: A feladatok megoldásához a Bronstejn használható. Minden feladat 5 pont, a cél a lehető legtöbb pont összegyűjtése.

1. Feladat. Egy részecske Lagrange-függvénye $L = K - V$, $K = \frac{1}{2}mv^2$, valamint a V potenciál invariáns a csavarmozgásra, azaz az $\mathbf{r}' = \mathbf{O}(\varphi)\mathbf{r} + \varphi\kappa\mathbf{k}$ transzformációra tetszőleges ϕ paraméter esetén, ahol $\mathbf{O}(\varphi)$ a z tengely körüli φ szöggel való elforgatás, $\mathbf{k}$ a z irányú egységvektor, κ pedig egy állandó. Keressünk ennek a transzformációnak megfelelő megmaradó mennyiséget! Mutassuk meg, hogy a kapott mennyiség Poisson-zárójelle a rendszer $H = K + V$ Hamilton-függvényével zérus!

Segítség: a transzformáció infinitezimális alakja $\delta\mathbf{r} = \delta\varphi\mathbf{k} \times \mathbf{r} + \delta\varphi\kappa\mathbf{k}$. Vizsgáljuk meg annak a feltételét, hogy L ne változzon meg infinitezimális transzformációk hatására.

2. Feladat. Határozzuk meg a domború felével egy sima, vízszintes lapra helyezett homogén R sugarú, M tömegű félhenger Lagrange-függvényét! Mi az egyensúly körüli kis rezgések frekvenciája?

Segítség: a félhenger tömegközéppontja a geometriai középpont alatt van $\frac{4}{3\pi}R$ távolságra. A geometriai középpontra vett tehetetlenségi nyomatéka pedig $\frac{1}{2}MR^2$ (miért?).

3. Feladat. Tekintsünk egy r sugarú, ρ_g sűrűségű tömör gömböt, és egy a oldalélű ρ_k sűrűségű, tömör kockát. Mekkora legyen a/r és ρ_k/ρ_g , hogy a két test tehetetlenségi momentum-tenzora és tömege is megegyezzen?

4. Feladat. Számítsuk ki annak a pontrendszernek a tömegét, tehetetlenségi nyomaték tenzorát, principális tehetetlenségi nyomatékait, melynek pontjai rendre m , $2m$, $2m$ tömegűek, és koordinátáik $(-2b, 2b, 0)$, $(2b, b, 0)$ és $(-b, -2b, 0)$. Mik a tehetetlenségi főirányok?

5. Feladat. Határozzuk meg a vízszintes, R sugarú, kör alakú membrán saját súlya hatására létrejövő deformációját!

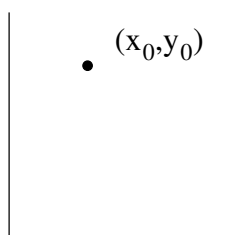
6. Feladat. Határozzuk meg az ℓ befogójú egyenlőszárú derékszögű háromszög alakú membrán sajátrezgéseit, ha az előfeszítés σ !

Segítség: A határfeltételt próbáljuk meg kielégíteni a négyzet két, alkalmasan választott módusának a lineárkombinációjával. Miben különbözik a rezgések spektruma a két esetben?

7. Feladat. Határozzuk meg, hogy egy merev falakkal határolt negyedsík (x_0, y_0) koordinátájú pontjába helyezett örvény milyen áramlási teret hoz létre! (1. ábra)

Segítség: gondoljunk az elektrosztatikában megismert tükörtöltés-módszerre!

8. Feladat. Írjuk le két hosszú, koncentrikus henger között az áramlást, ha a belső hengert v_1 sebességgel kihúzzuk a külsőből, és a hengerek sugara $R_1 < R_2$!

1. ábra